

Rīga, 1.marts, LETA. Lai "start-up" uzņēmumu ekosistēmu Latvijā padarītu labvēlīgāku, nepieciešams atbalsts ne tikai nodokļu atvieglojumu formā, bet arī citās jomās, šodien žurnālistiem sacīja zvērinātu advokātu biroja "Sorainen" partnere un vadītāja Latvijā Eva Berlaus.

Viņa atzina, ka Latvijā nepieciešams uzlabot "start-up" kopējo ekosistēmu, citādi, tiklīdz Latvijā tiek radīts kas labs jaunuzņēmumu jomā, tā agrāk vai vēlāk iesaistītie cenšas aizbraukt no Latvijas un startēt Londonā, Silīcija ielejā vai citviet.

Kopš janvāra Ekonomikas ministrijā strādā darba grupa, kuras mērķis ir piedāvāt risinājumus ne tikai "start-up" uzņēmumu, bet arī citu mazo uzņēmumu atbalstam. Darba grupa izprot, ka "start-up" uzņēmumu problemātika jānošķir no tām vajadzībām, kas ir citiem mazajiem uzņēmumiem jeb tā sauktajiem "life style" uzņēmumiem, kas ražo skaistas bērnu kleitas, veido modes veikaliņus vai mazas kafejnīcas, atzina eksperte.

Berlaus iezīmēja divas jautājumu grupas, par ko tiek spriests "start-up" uzņēmumu kontekstā: kā definēt "start-up" uzņēmumus un kāds atbalsts tiem būtu nepieciešams.

Pašlaik koncepcijas projektā par "start-up" uzņēmumiem tiek uzskatīti jaunuzņēmumi pirmos piecus gadus pēc reģistrācijas Uzņēmumu reģistrā. Berlaus vērtēja, ka "start-up" nozarei tas ir vidējs rādītājs, kas der tehnoloģiju un IT nozares "stārtapiem", bet varbūt nav ideāls laika periods tiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar sarežģītu izpēti un inovācijām medicīnā vai citās sarežģītās tehnoloģijās, kur parasti "start-up" periods ir lielāks.

Citi pašlaik koncepcijā paredzētie nosacījumi ir, ka "start-up" uzņēmuma apgrozījums pirmajos piecos gados nepārsniedz piecus miljonus eiro un ka uzņēmums nesadala peļņu, proti, visa peļņa tiek investēta uzņēmumā. Plānots noteikt arī kvalitatīvos "start-up" uzņēmuma rādītājus, proti, uzņēmumam ir savs patents vai programmatūra, uzņēmumā strādā kvalificēts darbspēks, kā arī pētniecībai un attīstībai tiek veltīti vismaz 15% no visiem izdevumiem. Berlaus gan atzina, ka par pēdējiem diviem kritērijiem vēl ir jautājumi, piemēram, kā definēt, kas ir kvalificēts darba spēks. Ekspertes ieskatā, arī 15% izdevumu sliekšnis pētniecībai un attīstībai ir mazliet par zemu.

Pašlaik koncepcijas projektā paredzēts, ka atbalsts varētu būt uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaide. Notiek diskusija, cik lielam būtu jābūt atbalstam uzņēmumu ienākuma nodokļa jomā. Berlaus gan sacīja, ka jautājums par uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaidi nav tik ļoti aktuāls jaunuzņēmumiem, jo tiem pirmajos gados nemaz nav peļņas. Daudz nozīmīgāks būtu atbalsts darbaspēka nodokļu jomā. Tieši darbaspēka nodokļi ir "start-up" uzņēmumu sāpe, jo uzņēmumiem nepieciešams ļoti augsti kvalificēts darbspēks, kas nereti tiek piesaistīts no ārvalstīm, turklāt "start-up" strādājošie speciālisti grib saņemt visas sociālās garantijas.

"Start-up" nozares pārstāvji uzskata, ka ar nodokļu atvieglojumiem viss nebūs atrisināts, ir vēl virkne darāmo lietu. Berlaus kā diezgan lielu "start-up" nozares uzvaru vērtēja, ka Ekonomikas ministrijas dienaskārtībā nonācis jautājums par citu veidu atbalstu jaunuzņēmumiem. Viena no iespējamām atbalsta formām ir atvieglots vīzu režīms kvalificētam darbspēkam.

Cits atbalsta instruments būtu akciju opciju režīms attiecībā uz darbiniekiem, proti, pašlaik Latvijas tiesību aktos ir paredzēta opciju iespēja attiecībā uz akciju sabiedrībām, taču akciju opciju iespēju būtu nepieciešama arī sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, jo 99% no "start-up" uzņēmumiem ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību.

Berlaus puda viedokli, ka sabiedrībām ar ierobežotu atbildību arī būtu jāļauj veidot dažādu kategoriju kapitāla daļas, līdzīgi kā tas ir iespējams akciju sabiedrībās ar dažādu kategoriju akcijām. Tas nepieciešams, lai "start-up" uzņēmumus padarītu fleksiblākus attiecībā uz investīcijām un investoru un dibinātāju interešu nodrošināšanu.

Tāpat būtu nepieciešams atvieglot uzņēmumu likvidēšanas procedūras, kā arī būtu jāpieļauj atvieglojumi grāmatvedībai, piemēram, varētu padarīt retākas atskaites vai tās varētu vienkāršot, jo sevišķi "start-up" pirmajos gados, kad uzņēmumam ir tikai izdevumi un nav ienākumu.